

SKOLKONTORET
Anna Wiklund
Skolchef

Skolnämnden
Sala kommun

SKRIVELSE

Skolchefens utlåtande angående handlingsplan för budgetbalans 2023

BAKGRUND

Med anledning av skolnämndens beslutade handlingsplan för ekonomi i balans, finner jag i egenskap av ansvarig skolchef skyldighet att till protokollet tillföra nedanstående tjänsteutlåtande.

När budgetramar och fördelning mellan verksamhetsområden beslutades i februari för innevarande kalenderår (2023), gjordes Skolnämnden medveten om att budgeten inte var i balans. Det framgår också av protokollet att budgeten var underfinansierad och att en handlingsplan skulle upprättas.

UTLÅTANDE

Den handlingsplan som nu fastställts är ospecifik eller berör till stora delar sådant som ligger inom det löpande tjänstepersonsuppdraget. Sådana mindre justeringar i organisationen görs normalt sett alltid, för att uppnå maximal effektivitet och kvalitet. I övrigt ges utredningsuppdrag för att belysa åtgärder som ansvarig nämnd tidigare avvisat eller inte tagit upp till behandling.

Effekten av åtgärderna blir alltså marginella och ger inga betydande besparingar eller effektiviseringar 2023.

Som skolchef finner jag det oroande att åtgärderna inte ger nödvändiga volymförändringar i kostnadsmassan under de kommande åren. Det finns inte förutsättningar för balans i enlighet med kommunens beslutade ekonomiska plan för kommande år, såvida inte beslut tas omgående om betydande strukturella åtgärder eller ambitionssänkningar när det gäller kvaliteten, exempelvis i form av personaltäthet i förskolor och skolor.

Underfinansiering av kostnader och ospecificerade intäkter har varit ett återkommande sätt för de nämnder som haft ansvar för skolväsendet i Sala kommun att få budgeten att skenbart se balanserad ut. En sådan systematisk underbudgetering eller avsiktligt överdrivna intäktsförväntningar, för att förespegla en ekonomi i balans, skapar otrygghet och på sikt undergräver respekten för budgetarbetet i hela organisationen. Det strider också enligt min bedömning mot lagen.

Ansvärliga tjänstepersoner har vid ett flertal tillfällen presenterat underlag för kraftfulla besparingar och effektiviseringar. Nedan följer några exempel:

- Vid nämndens sammanträde i oktober 2020 presenterades åtgärder för budgetbalans, utifrån de ramar som fullmäktige fastställt. Där fanns besparingar på ledningsorganisation, nedläggning av enheter, reducerad social viktning och nedskärning av särskilda grupper och extra medel till elever i behov av särskilt stöd. Nämnden beslutade att lägga den informationen till handlingarna.

- Ärendet "Åtgärder för budgetbalans 2021-2022" skulle behandlas den 17 november 2020, men nämnden beslutade enligt ordförandes yrkande att ta bort ärendet från dagordningen. I stället hölls ett extra seminarium 26 november där nyckeltalsjämförelser med andra kommuner och ett förslag om "skolstruktur för optimal kvalitet och service" presenterades.

- Ärendet behandlades åter 15 december 2020. Nämnden gav då skolchefen i uppdrag att verkställa besparingsåtgärder på sammantaget 3,8 mkr inom arbetsmarknadsenheten, vuxnas lärande, ledningsorganisation och reducering av förskola i tätorten Sala. Den senast nämnda reduceringen förutsatte att inflyttningen av förskolebarn till Sala tätort helt skulle avstanna under det kommande året, i strid mot såväl prognoser som verkligt utfall. Nämnden beslutade också att de interkommunala kostnaderna för gymnasieelever 2021 skulle beräknas på budget 2020. Det innebär att kostnaderna i praktiken avsiktligt underbudgeterades med cirka 7 mkr. Eftersom nämnden inte var beredd att fatta några ytterligare beslut om besparingar som påverkade fördelningen mellan verksamhetsområdena, var det alltså i praktiken omöjligt att få en budget i balans.

I övrigt beslutades att fortsätta planering och konsekvensutredning av en förändrad skolstruktur enligt beslut i skolenämnden 2020-09-22 och att där särskilt beakta att värna landsbygdsskolorna samt att se över hur kostnaderna för externa lokaler och kost kan reduceras.

Det senare innehöll inga besparingsmöjligheter under 2021 och har heller inte lett till några nämnvärda kostnadsbesparingar därefter. För detta krävs konkreta åtgärder som måste beslutas av nämnden, men också till investeringar inom fastighetsbeståndet, som i sin tur berör kommunstyrelsens verksamhetsområde. Kommunstyrelsen har i sin tur inte behandlat nämndens yrkanden. Det har påverkat situationen såväl 2022 som 2023, och kommer att påverka ekonomin även kommande år, eftersom omställningsarbete, exempelvis strukturella förändringar i skolan, tar tid att besluta och genomföra.

Som skolchef vill jag hänvisa till Kommunallagen (11 kap. Ekonomisk förvaltning, 5 §): "Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna" Samt (11 kap. Budgetens innehåll 6 §) citat: "I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning".

Om kommunallagen inte följs kan det bli svårigheter att i bokslutet nå ansvarsfrihet för det gångna året, likväl följande underbudgeterade år."

Om en nämnd inte beviljas ansvarsfrihet så kan konsekvenserna falla ut på varje ordinarie ledamot och tjänstgörande ersättare.

Tjänstepersoner har ansvaret att hålla nämnden underrättad, vilket även genomförs skriftligt i denna text för att inte bli föremål för konsekvenser om ansvarsfrihet inte beviljas. Det är alltså bakgrunden till ovanstående tjänsteskrivelse från mig som skolchef.

Det som beskrivs ovan, måste tas i beaktande, vid budgetering och vid samtal om framtida organisation kopplat till ekonomiska förutsättningar.

Det finns för närvarande en mycket god ton och jag vill som skolchef påtala att det finns en positiv och konstruktiv dialog mellan förtroendevalda och ledande tjänstepersoner för att långsiktigt hantera de ekonomiska utmaningarna. Samtidigt så är fokus alltid kvaliteten i verksamheten.

Datum: 2023-05-16

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Anna Wiklund".

Anna Wiklund

Skolchef

